

BESLUT

2020-06-08 Dnr: 20/00227

SAKEN

Agenda, SVT2, 2020-01-12, inslag om konflikten mellan USA och Iran; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om en eskalerande konflikt mellan USA och Iran som lett till att en iransk general (NN) dödats i en amerikansk raketattack. Inslaget bestod bland annat av intervjuer med Sveriges utrikesminister, en iransk professor i statsvetenskap och en företrädare för en amerikansk tankesmedja. Programledaren sa inledningsvis bland annat följande.

För en vecka sen höll världen andan efter USA:s mord på den iranska toppgeneralen [NN]. Skulle det bli krig? Men konflikten tog en högst oväntad vändning. Bara timmar efter Irans förhållandevis milda hämndattack fick 176 helt oskyldiga människor på ett passagerarplan iväg från Teheran betala priset för konflikten mellan Iran och USA. Iransk militär misstog planet för en kryssningsrobot och sköt ner det.

I första delen av en intervju med Sveriges utrikesminister sa programledaren bland annat följande.

Iran tar ju inte på sig hela skulden för nedskjutningen utan menar att USA också har ett ansvar på grund av mordet på den iranska toppgeneralen och eskaleringen av konflikten. Vad säger du om det?

Efter den första delen av intervjun med utrikesministern följde ett längre reportage som beskrev bakgrunden till relationerna mellan USA och Iran. Därefter intervjuades en Iranexpert vid en tankesmedja i USA. Inför intervjun sa programledaren följande.

Vad var egentligen USA:s motiv när man dödade den iranske toppgeneralen [NN]? Den frågan ställde jag tidigare i dag till den amerikanska Irankännaren [personnamn] som tidigare arbetat på försvarshögkvarteret Pentagon men i dag är verksam vid den konservativa tankesmedjan American Prize Institute.

I slutet av inslaget fortsatte intervjun med Sveriges utrikesminister. I slutet av intervjun ställde programledaren bland annat frågan hur Sverige såg på ”USA:s mord på den här toppgeneralen?”.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att det var fel att programledaren använde ordet ”mord” för att beskriva dödandet av en iransk general. Hon borde i stället ha använt ett mer neutralt ord. Anmälaren anser att användningen av ordet mord i sammanhanget var värderande, eftersom det inte hållits någon rättegång om händelsen där domslutet blivit mord. Programledaren gav på så vis uttryck för sin egen eller programföretagets åsikter.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

I betydelseordboken Svensk ordbok finns följande definition av mord: ”avsiktligt (och ofta överlagt) dödande av en person”. Det får anses väldokumenterat att den iranske generalens död var en konsekvens av ett avsiktligt och planerat dåd. Den allmänspråkliga innebörden markerar inte ett ställningstagande i juridisk mening. Framförallt inte i ett sammanhang som detta, där bevisen för den avsiktliga handlingen som föranledde generalens död; bilder, reaktioner från berörda parter och så vidare är så frekventa. Noterbart är att programledaren också använder ordet ”dödade” i det anmälde programmet.

Det stämmer att ordet mord också har en juridisk innebörd vid sidan av det allmänspråkliga användandet. Dock står inte ordet för ett ställningstagande från programledarens eller redaktionens sida när det så uppenbart handlar om ett avsiktligt dödande från USA:s sida. Det aktuella *Agenda*-programmet hade inte sitt fokus i att redogöra för eventuella betydelseskilnader mellan orden ”mord” och ”döda”.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat

att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämndens anser att det stod klart av inslaget att det inte handlade om ett mord i en strikt juridisk mening. Nämnden anser därför att programledarens ordval i det aktuella sammanhanget inte medför att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg Erik Fichtelius och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Johannes Wik

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.